

Warszawa, dnia 1 sierpnia 2022 r.

Poz. 727

**UCHWAŁA
SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

z dnia 20 lipca 2022 r.

w 80. rocznicę wielkiej akcji likwidacyjnej warszawskiego getta

W lipcu 2022 r. przypada 80. rocznica rozpoczęcia przez niemieckiego okupanta wielkiej akcji likwidacyjnej warszawskiego getta i masowych deportacji żydowskiej ludności Warszawy do niemieckiego nazistowskiego obozu zagłady w Treblince.

Likwidację warszawskiego getta – największej i najliczniejszej w okupowanej Europie dzielnicy utworzonej przez okupacyjne władze do izolowania ludności żydowskiej – Niemcy rozpoczęli 22 lipca 1942 r., w dzień żydowskiego święta Tisza be-Aw, upamiętniającego zburzenie świątyni jerozolimskiej. Od tego dnia z Umschlagplatzu codziennie odchodziły transporty liczące 5–7 tysięcy, a niekiedy nawet 10 tysięcy Żydów, w większości obywateli Rzeczypospolitej, wyruszających w swoją ostatnią drogę – na śmierć do obozu zagłady w Treblince. Wśród nich byli ci najbardziej bezbronni: dzieci, kobiety, chorzy i osoby starsze. Droga do Trebłinki, oddalonej od Warszawy o 100 km, trwała nierzadko nawet kilka dni. Zanim transporty docierały do miejsca kaźni, wielu ludzi stłoczonych w wagonach towarowych umierało z wycieńczenia. W ciągu niespełna dwóch miesięcy, od 22 lipca do 21 września 1942 r., wywiezionych i zamordowanych w komorach gazowych obozu w Treblince zostało, według różnych szacunków, 250–300 tysięcy Żydów (ok. 75% ówczesnych mieszkańców getta).

Akcja wysiedlania getta warszawskiego unaoczniała dramatyczne położenie zamkniętych w nim Żydów, zmobilizowała pozostałych przy życiu do szukania ratunku, zwłaszcza dla dzieci, poza murami getta, po tzw. aryjskiej stronie – wśród polskich przyjaciół i członków Polskiego Państwa Podziemnego – a członków konspiracji w getcie zmusiła do przygotowania zbrojnego oporu. Pierwszy akt zbrojnej samoobrony nastąpił już w styczniu 1943 r., a do kulminacyjnych wystąpień doszło w kwietniu 1943 r. – to wydarzenie przeszło do historii jako powstanie w getcie warszawskim. Bohatersko walczyli w nim członkowie Żydowskiej Organizacji Bojowej pod wodzą Mordechaja Anielewicza oraz Żydowskiego Związku Wojskowego z Pawłem Frenklem na czele.

Początek wielkiej akcji likwidacyjnej warszawskiego getta to bez wątpienia jedna z najtragiczniejszych dat w dziejach ludności żydowskiej na okupowanych ziemiach Polski. Ale pamiętać należy, że akcja ta stanowiła tylko jeden z etapów operacji „Reinhardt”, mającej na celu wymordowanie wszystkich Żydów w Generalnym Gubernatorstwie, a w dalszym planie – realizację zaplanowanej przez III Rzeszę eksterminacji europejskich Żydów.

W tym dniu upamiętniamy Żydów, mieszkańców Warszawy i osoby przymusowo przesiedlone do warszawskiego getta z innych miejscowości przez niemieckich okupantów. Przypominamy tę tragedię ludności żydowskiej – tragedię ludzką, tragedię narodu – ale także tragedię Warszawy oraz Polski. Wspominamy morderczyny naród żydowski, wspominamy polskich Żydów, naszych współobywateli. Niech pamięć o tych dramatycznych wydarzeniach stanowi wyraz sprzeciwu i potępienia zbrodniczych, ludobójczych działań, tak by okrucieństwo, jakie wydarzyło się przed 80 laty, nigdy już się nie powtórzyło.

W 80. rocznicę początku zagłady getta warszawskiego i tysięcy jego mieszkańców, chcąc też uczcić pamięć blisko 2 milionów żydowskich ofiar niemieckiej akcji „Reinhardt” z innych miejscowości okupowanego kraju, Senat Rzeczypospolitej Polskiej oddaje hołd pomordowanym polskim Żydom oraz składa cześć Ich pamięci.

Uchwała podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”.

Marszałek Senatu: *T. Grodzki*